5.KADİR SURESİ

Sureyi Tanıyalım

Adı: Kadir suresi	
Nüzul sırası: 25	**Ayet sayısı:** 5
Mekkî – Medenî: Mekkî	**Mushaftaki sırası:** 97
Temel kavramlar: Kadir Gecesi, melaike, ruh, selam, fecr	

BİLGİ KUTUSU

Rivayete göre Resul-i Ekrem'e (s.a.v.) ümmetinin ömrü gösterilmişti. Efendimiz, bunu önceki insanların ömrüne nispetle çok kısa buldu. Ümmetinin, onlar kadar sâlih amel işlemekten mahrum kalacağını düşündü. Bunun üzerine Cenab-ı Hak, ona ve ümmetine, bin aydan daha hayırlı olan Kadir Gecesi'ni lûtfetti.

(Muvatta, İtikaf 15)

Diğer bir rivayet de şöyledir: Bir gün Allah Resulu (s.a.v.) ashâbına, İsrâiloğulları'ndan bir kişiyi anlatmıştı. Şem'ûn-i Gâzî isimli bu zât, bin ay Allah (c.c.) yolunda silah kuşanarak cihâd etmiş, gecelerini de ibadetle geçirmişti. Müslümanlar hayretler içinde kalarak ona gıpta ettiler. Bunun üzerine Allah Teâlâ (c.c.), ümmet-i Muhammed'e olan lütuf ve merhametini beyan etmek üzere Kadir suresini indirdi.

(Vahidi, Esbâbu'n-nüzûl, s. 486)

Rahmân, Rahîm Allah'ın ismiyle...

1. Biz Kur'an'ı Kadir Gecesi'nde indirdik.

Lügat olarak "kadr", "kudret, takdir, hüküm, şeref ve kıymet" gibi manalara gelir.[51]

Vahidi şöyle der: "Arapçada kadr, takdir anlamındadır. Takdir ise bir şeyi, ne fazla ne de eksik olmaksızın, başka bir şeyin dengi kılmak, onun misli kılmaktır."[52]

"Kadir Gecesi", Kur'an-ı Kerim'in indirildiği gecedir. Kur'an, ya toplu olarak Cenâb-ı Hakk'ın katından vahiy meleklerine inzal buyrulmuştur. Ya da Alak suresinin ilk beş ayetiyle o gece Kur'an-ı Kerim Peygamberimiz'e (s.a.v.) indirilmeye başlamıştır. Her iki ihtimâle göre de, bu gecenin Kur'an'ın inişine sahne olduğu ve şerefini ondan aldığı anlaşılır. Bakara suresi 185. ayette de Kur'an'ın Ramazan ayında indiği beyan buyrulur.

KARŞILAŞTIRALIM

Kur'an'ın indirişiyle ilgili olarak;

"Biz Kur'an'ı Kadir Gecesi'nde indirdik." (Kadr suresi, 1. ayet)

"Hâ.Mim. Açıkça bildirilen Kitab'a yemin ederim ki hakikat biz onu mübarek bir gecede indirdik."

(Duhân suresi, 1. ayet)

"Ramazan ayı ki Kur'an onda indirilmiştir. İnsanlara hidayetin ta kendisidir. Doğru yolun ve hak ile batılı ayırt eden hükümlerin nice açık delilleridir."

(Bakara suresi, 185. ayet)

Ayetlerini karşılaştıralım ve birbirlerini tamamlayan yönlerini bulmaya çalışalım.

51 Elmalılı, Hak Dini, C 9, s. 339.
52 Fahreddin Razi, Mefatihu'l-Gayb, C 23, s. 281.

2. Sen Kadir Gecesi'nin ne olduğunu bilir misin?

3. Kadir Gecesi, bin aydan daha hayırlıdır.

Bu gece çok şerefli bir gecedir. Bin aydan daha hayırlı olduğu Cenâb-ı Hak tarafından haber verilmiştir. O gecede yapılan ibadet ve hayırlar, içinde Kadir Gecesi bulunmayan tam bin ayda yapılanlardan daha çok sevaplıdır. Allah Teâlâ (c.c.), mü'minlere böyle büyük bir lütuf ve ihsanda bulunmuştur. Buradaki "bin ay" ifadesinin kesretten kinâye olması da mümkündür. O gecenin gerçekten çok faziletli, eşi benzeri olmayan mukaddes ve mübârek bir zaman dilimi olduğunu gösterir.

4. O gecede melekler ve Ruh, Rablerinin izniyle her türlü iş için yeryüzüne iner de iner.

5. Bütünüyle esenliktir o gece, tâ şafak atıncaya kadar.

O gece melekler ve Ruh, Rablerinin izniyle her türlü iş için iner dururlar. Cenâb-ı Hakk'ın verdiği vazifeleri yerine getirirler. Ruh'tan maksat Cebrâil'dir (a.s.). Fazilet ve şerefi sebebiyle, diğer meleklerden ayrı olarak zikredilmiştir. O gece akşamdan fecre, tan yeri ağarıp sabah oluncaya kadar bütünüyle selâmettir. Çünkü melekler gecenin başından sabaha kadar gruplar hâlinde inerek mü'minlere selam verirler. Onlar için dua ve istiğfar ederler. O gece hep hayırlı şeylerle dolu olup bütün şerlerden korunmuştur.[53]

NOT EDELİM

Hz. Âişe (r.a.) der ki:

Resulullah (s.a.v.), Ramazan'ın son on gününde mescide çekilerek kendini ibadete verir ve şöyle buyururdu:

"Kadir Gecesi'ni Ramazan'ın son on günü içinde arayın!"

(Buhârî, Leyletü'l-Kadr 3; Müslim, Sıyâm 219; Tirmizî, Savm 72/792)

Kadir Gecesi'nin Ramazan'ın son on günü içinde aranması tavsiye olunur. Bazı rivayetlerde, son on günündeki tek gecelerde, yirmi dördüncü gecesinde, yirmi yedinci gecesinde aranması da tavsiye edilir. Bir kısım sahâbîler, rüyâlarında Kadir Gecesi'nin Ramazan'ın son yedi gecesinde olduğunu görmüşler ve bunu Allah Resulü'ne bildirmişlerdi. Bunun üzerine Efendimiz (s.a.v.):

"Kadir Gecesi'yle ilgili rüyalarınızın, Ramazan'ın son yedi gecesi üzerinde toplandığını görüyorum. O hâlde Kadir Gecesi'ni arayan onu Ramazan'ın son yedi gecesinde arasın!" buyurdu.

(Buhârî, Leyletü'l-Kadr 2, 3; Ta'bîr 8; Müslim, Sıyâm 205-206; Tirmizî, Savm 72)

53 Çelik, Hakk'ın Daveti, C 5, s. 539.

ÖĞRENELİM-UYGULAYALIM

Hz. Âişe (r.a.), Peygamberimiz'e (s.a.v.):

"Ey Allah'ın Rasulu! Kadir Gecesi'nin ne zaman olduğunu bilecek olursam, o gece nasıl dua edeyim?" diye sorunca, Resulullah (s.a.v.) şöyle cevap vermiştir:

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

"'Allahım! Sen çok affedicisin, affetmeyi seversin; beni affeyle!' diye dua et!"

(Tirmizî, Deavât 84/3513; İbn Mâce, Dua 5)

Nitekim Resulullah (s.a.v.), Ramazan ayı boyunca, diğer aylara nispetle daha çok ibadet eder, Kadir Gecesi'ni ihyâ edebilmek için bilhassa son on gün, kendisini daha fazla ibadete verirdi. Bu günlerde geceyi ihyâ eder, ailesini uyandırırdı.

(Buhârî, Leyletü'l-Kadr 5)

SORALIM-CEVAPLAYALIM

1. Kadr kelimesi hangi anlamlara gelmektedir?
2. Kadir Gecesi ne zamandır?
3. Kadir Gecesi'nde meleklerin inmesinin amacı nedir?
4. Ruh ismiyle kime işaret edilmiştir?

İLKELER ÇIKARALIM

Kadir suresiyle ilgili ilkeler çıkaralım:

- Allah (c.c.) bazı zamanları ve mekanları diğerlerinden daha faziletli kılabilir.
- Kadir Gecesi'ni mutlaka aramalı, bulmaya çalışmalı ve değerlendirmeye gayret göstermeliyiz.
- Meleklerin inmesi bazen çok özel sebepler gerektirebilir.
- Geceler bağrında çok özel sır ve hikmetler barındırır.
- ....
- ....
- ....